

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av kyrkolagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att i kyrkolagen görs de ändringar som föranleds av revideringen av offentlighetslagstiftningen. Avsikten är att lagen om allmänna handlingars offentlighet skall upphävas genom en ny lag om offent-

lighet i myndigheternas verksamhet.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

I 25 kap. 8 § 1 mom. kyrkolagen (1054/1993) sägs att vad som stadgas i lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/1951) gäller sådana av en myndighet upprättade och utfärdade samt till en myndighet insända eller ingivna handlingar som innehas av en kyrklig myndighet eller ett församlingsorgan, om inte något annat följer av kyrkolagens 5 kap. 2 § eller 6 kap. 3 §. Enligt 25 kap. 8 § 2 mom. kyrkolagen kan i kyrkoordningen föreskrivas att ett ärende eller en handling skall hemlighållas om detta påkallas av säkerställandet av kyrkans, en församlings eller en kyrklig samfällighets eller en enskilds rättegång eller datasekretess eller av en enskilds betydelsefulla personliga intresse på själavårdens, hälso- och sjukvårdens eller diakonins område. I 23 kap. 4 § kyrkoordningen (1055/1993) finns en detaljerad bestämmelse om dessa frågor.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Regeringen har förelagt riksdagen en proposition med förslag till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt till lagar som har samband med den (RP 30/1998 rd). Den föreslagna lagen skall ersätta lagen om

allmänna handlingars offentlighet. Syftet med den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är att öka öppenheten i myndighetsverksamheten, stärka offentlighetsprincipen vid utförandet av offentliga uppgifter, förbättra individens möjligheter att få uppgifter om ärenden som myndigheterna behandlar och därmed öka såväl de enskildas som sammanslutningarnas möjligheter att påverka gemensamma ärenden. I bestämmelserna åläggs myndigheterna att främja rätten att få uppgifter samt upprätthålla en god offentlighets- och sekretessstruktur vid dokument- och informationshanteringen. Revideringen syftar också till tydligare och enhetligare sekretessgrunder.

Det föreslås att i kyrkolagen intas en bestämmelse med en allmän hänvisning till den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Då den föreslagna lagen är mer heltäckande än den tidigare lagen om allmänna handlingars offentlighet, minskar behovet av reglering för kyrkan och i kyrkolagen behövs närmast ändringar av teknisk natur. Bestämmelserna i kyrkolagen om bikthemlighet i fråga om präster och lektorer skall fortfarande gälla.

I propositionen föreslås dessutom att kyrkostyrelsen skall utfärda närmare föreskrifter om de avgifter som avses i 34 § i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheter-

nas verksamhet och som får uppbäras för kopior av en handling, en handling i form av en utskrift eller i form av informationstjänst.

3. Propositionens verkningar

Det föreslås att i kyrkolagen görs de ändringar som föräns av revideringen av offentlighetslagstiftningen. Enligt propositionen skall de offentlighets- och sekretessprinciper som iaktas inom kyrkan bibehållas oförändrade i förhållande till den övriga offentliga förvaltningen. Den föreslagna bestämmelsen om de avgifter som får uppbäras för kopior av en handling, en handling i form av en utskrift eller informationstjänst

kan i ringa mån öka kyrkoförvaltningens inkomster.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid kyrkostyrelsen och i kyrkomötets lagutskott.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt till lagar som har samband med den (RP 30/1998 rd).

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

6 kap. Tjänsteinnehavare och arbetstagare

3 §. *Tystnadsplikt.* Enligt propositionen skall tystnadsplikten för en tjänsteinnehavare i kyrkan bestämmas förutom med stöd av kyrkolagen också med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Enligt regeringens proposition med förslag till nämnda lag innebär tystnadsplikten ett förbud att yppa en handling som sekretessbelagd innehåll. Tystnadsplikten är dock något mer omfattande än den handlingssekretess som definieras i motiveringarna till lagen, eftersom tystnadsplikten också gäller uppgifter som inte lagrats.

I propositionen föreslås att det i bestämmelsen skall ingå en hänvisning också till sekretessbestämmelser i annan lagstiftning. Många lagar om olika förvaltningsområden, som tjänsteinnehavare och arbetstagare i kyrkan kan bli tvungna att tillämpa, har egna sekretessbestämmelser. Tystnadsplikten skall täcka också dessa bestämmelser. Propositionen motsvarar till denna del den föreslagna ändringen av 17 § statstjänstemannalagen (750/1994).

De viktigaste bestämmelserna om tystnadsplikt för kyrkliga tjänsteinnehavare finns i 5 kap. 2 § och 6 kap. 12 § kyrkolagen. De gäller prästers och lektorers skyldighet att

bevara bikthemligheten. Dessa bestämmelser skall fortfarande gälla.

25 kap. Kompletterande stadganden

3 §. *Delgivning för medlemsbesvär och i annat syfte.* Enligt gällande bestämmelse skall beslut av församlingsorgan samt beslut som gäller fastställelse av utgången i ett församlingsval samt de avgöranden av en besvärs- eller underställningsmyndighet som gäller dessa beslut, om beslutet inte skall hållas hemligt enligt kyrkolagen eller kyrkoordningen, tillkännages församlingens eller församlingarnas medlemmar offentligt, genom att besluten eller meddelande om dessa anslås på församlingens anslagstavla.

Enligt 10 § regeringsformen kan sekretess föreskrivas endast i lag. Kyrkomötet har därför beslutat upphäva de sekretessbestämmelser som för närvarande ingår i kyrkoordningen. Kyrkomötets beslut avses träda i kraft samma dag som den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Hänvisningen i 1 mom. till sekretessbestämmelsen i kyrkoordningen blir därmed obehövlig. Samtidigt föreslås att hänvisningen speciellt till kyrkolagen stryks eftersom sekretessbestämmelser finns också i annan lagstiftningen.

8 §. *Offentlighet och hemlighållande.* I paragrafens 1 mom. har tagits in en bestäm-

melse med en allmän hänvisning till den nya lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Avsikten är således att lagen skall tillämpas inom kyrkoförvaltningen, och inte något annat föreskrivs i kyrkolagen. Ordet "kyrkoförvaltning" täcker all förvaltningsverksamhet i kyrkan, stiftet och församlingarna. Eftersom det i kyrkolagen särskilt föreskrivs om bikthemlighet och det enligt propositionen skall föreskrivas av tystnadsplikt för kyrkans tjänsteinnehavare och arbetstagare, är det nödvändigt att dessa nämns i bestämmelsen.

Då den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall tillämpas som en allmän lag gäller tystnadsplikten inom kyrkoförvaltningen samma kategorier av personer om vilka bestäms i 23 § i lagen i fråga. I sistnämnda bestämmelse har man så heltäckande som möjligt försökt ange vilka som omfattas av tystnadsplikt. Sådana är bl.a. personer som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till en myndighet eller personer som innehar ett förtroendeuppdrag. Tystnadsplikten gäller också praktikanter eller personer som de facto verkar hos en myndighet samt personer som utför myndighetsuppdrag. Definitionen "verkar hos en myndighet" i regeringens proposition med förslag till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet täcker bl.a. civiltjänstgörare och sådana som frivilligt arbetar hos myndigheten.

I 24 § i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet uppräknas sekretessbelagda handlingar. Eftersom det är fråga om en allmän lag har man i bestämmelsen inte kunnat beakta kyrkoförvaltningens särskilda behov. Av denna anledning föreslås att sekretessbestämmelser för handlingar som gäller själavård och diakoniarbete skall ingå i kyrkolagen.

I paragrafens 2 mom. föreslås en be-

stämmelse om revisorers rätt till upplysningar. Enligt 15 kap. 10 § 3 mom. kyrkoordningen har de revisorer som utsetts för granskning av församlingens förvaltning och ekonomi utan hinder av vad som stadgats i kyrkolagen, förutom när det gäller 5 kap. 2 §, eller bestämts i kyrkoordningen om hemlighållande av vissa uppgifter och handlingar, rätt att få uppgifter ur en handling som skall hållas hemlig eller få en sådan handling till påseende, om det kan anses att detta är nödvändigt för fullgörande av revisionsuppdraget. I momentet finns vidare en bestämmelse om en revisors tystnadsplikt.

Eftersom det skall föreskrivas om rätten till upplysningar i lag föreslås att innehållet i bestämmelsen tas in i kyrkolagen. Tystnadsplikten för revisorerna skall bestämmas på basis av paragrafens 1 mom. Kyrkomötet har beslutat upphäva ovannämnda 15 kap. 10 § 3 mom. i kyrkoordningen. Beslutet avses träda i kraft samtidigt som den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I paragrafens 3 mom. uppräknas de situationer då avgifter får uppbäras för olika kopior av handlingar med stöd av 34 § i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I sak motsvarar förslaget nämnda bestämmelse. Att muntligen lämna ut en uppgift ur en handling eller att lämna ut handlingen för att läsas eller kopieras hos myndigheten skall inte vara avgiftsbelagt.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av kyrkolagen

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut
ändras i kyrkolagen av den 26 november 1993 (1054/1993) 6 kap. 3 §, 25 kap. 3 §
1 mom. och 8 § som följer:

6 kap.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare

A. Allmänna stadganden

3 §

Tystnadsplikt

Om tystnadsplikt gäller utöver vad som föreskrivs i denna lag vad som föreskrivs om tystnadsplikt i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) eller i någon annan lag.

25 kap.

Kompletterande stadganden

3 §

Delgivning för medlemsbesvär och i annat syfte

Beslut av kyrkofullmäktige, kyrkoråd och församlingsråd samt beslut som gäller fastställelse av utgången i ett församlingsval samt de avgöranden av en besvärs- eller underställningsmyndighet som gäller dessa beslut skall, om beslutet inte skall hållas hemligt enligt lag, tillkännages församlingen

eller församlingarnas medlemmar offentligt, genom att besluten eller meddelande om dessa anslås på församlingens anslagstavla.

8 §

Offentlighet och hemlighållande

Inom kyrkoförvaltningen tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/), om inte något annat följer av 5 kap. 2 §, 6 kap. 3 eller 12 § eller 24 kap. Även en handling som gäller själavård eller diakoniarbete som riktar sig till en enskild person skall hållas hemlig.

En revisor har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheterna få de upplysningar och ta del av de handlingar som revisorn anser vara nödvändiga för skötseln av revisionsuppdraget.

Kyrkostyrelsen utfärdar närmare föreskrifter om de avgifter som tas ut för kopior av en handling och för en handling i form av en utskrift eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat elektroniskt eller därmed jämförbart sätt eller i form av informationstjänst hos en myndighet.

Denna lag träder i kraft den _____ .

Helsingfors den 23 oktober 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Undervisningsminister *Olli-Pekka Heinonen*

Lag**om ändring av kyrkolagen**

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut
ändras i kyrkolagen av den 26 november 1993 (1054/1993) 6 kap. 3 §, 25 kap. 3 §
1 mom. och 8 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 kap.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare**A. Allmänna stadganden**

3 §

3 §

*Tystnadsplikt**Tystnadsplikt*

En tjänsteinnehavare får inte under den tid han står i tjänsteförhållande eller därefter utnyttja eller olovligen för andra röja en sådan omständighet som i tjänsten kommit till hans kännedom och som enligt vad som särskilt stadgas eller bestäms skall hållas hemlig eller som gäller någon annans hälsotillstånd eller som på grund av sakens beskaffenhet annars uppenbarligen inte får röjas.

Om tystnadsplikt gäller utöver vad som föreskrivs i denna lag vad som föreskrivs om tystnadsplikt i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) eller i någon annan lag.

25 kap.

Kompletterande stadgande

3 §

3 §

*Delgivning för medlemsbesvär och i annat syfte**Delgivning för medlemsbesvär och i annat syfte*

Beslut av kyrkofullmäktige, kyrkoråd och församlingsråd samt beslut som gäller fastställelse av utgången i ett församlingsval samt de avgöranden av en besvär- eller underställningsmyndighet som gäller dessa beslut skall, om beslutet inte skall hållas hemligt enligt denna lag eller kyrkoordningen, tillkännages församlingens eller församlingarnas medlemmar offentligt, genom att besluten eller meddelande om dessa anslås på församlingens anslagstavla.

Beslut av kyrkofullmäktige, kyrkoråd och församlingsråd samt beslut som gäller fastställelse av utgången i ett församlingsval samt de avgöranden av en besvär- eller underställningsmyndighet som gäller dessa beslut skall, om beslutet inte skall hållas hemligt enligt lag, tillkännages församlingens eller församlingarnas medlemmar offentligt, genom att besluten eller meddelande om dessa anslås på församlingens anslagstavla.

Gällande lydelse

8 §

Handlingars offentlighet

Vad som stadgas i lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51) gäller sådana av en myndighet upprättade och utfärdade samt fill en myndighet insända eller ingivna handlingar som innehas av en kyrklig myndighet eller ett församlingsorgan, om inte något annat följer av 5 kap. 2 §, 6 kap. 3 § eller 2 mom. i denna paragraf.

I kyrkoordningen kan föreskrivas att ett ärende eller en handling skall hemlighållas, om detta påkallas av säkerställandet av kyrkans, en församlings eller en kyrklig sällighets eller en enskilds rättegång eller datasekretess eller av en enskilds betydelsefulla personliga intresse på själavårdens, hälso- och sjukvårdens eller diakonins område.

Föreslagen lydelse

8 §

Offentlighet och hemlighållande

Inom kyrkoförvaltningen tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1), om inte något annat följer av 5 kap. 2 §, 6 kap. 3 eller 12 § eller 24 kap. Även en handling som gäller själavård eller diakoniarbete som riktar sig till en enskild person skall hållas hemlig.

En revisor har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheterna få de upplysningar och ta del av de handlingar som revisorn anser vara nödvändiga för skötseln av revisionsuppdraget.

Kyrkostyrelsen utfärdar närmare föreskrifter om de avgifter som tas ut för kopior av en handling och för utlämnande av en handling i form av en utskrift eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat elektroniskt eller därmed jämförbart sätt eller i form av informationstjänst hos en myndighet.

Denna lag träder i kraft den